

ถอดบทเรียนสาธารณรัฐสิงคโปร์สู่การพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

ในประเทศไทย

ณภัทรพงศ์ วชิรวงศ์บุรี

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศของสถาบัน IMD World Competitiveness Center ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ที่ได้เผยแพร่รายงาน IMD World Competitiveness Yearbook 2017 พบว่า สิงคโปร์อยู่ในอันดับที่ 3 ขณะที่ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 27 จาก 63 ประเทศ และเมื่อพิจารณาตามปัจจัยหลักในการจัดอันดับ 4 ด้าน คือ 1) ด้านสมภาวะเศรษฐกิจ (Economic Performance) สิงคโปร์อยู่ในอันดับที่ 6 ขณะที่ประเทศไทยอยู่อันดับที่ 102) ด้านประสิทธิภาพของภาครัฐ (Government Efficiency) สิงคโปร์อยู่ในอันดับที่ 10 ขณะที่ประเทศไทยอยู่อันดับที่ 20 3) ด้านประสิทธิภาพของภาคธุรกิจ (Business Efficiency) สิงคโปร์อยู่ในอันดับที่ 3 ขณะที่ประเทศไทยอยู่อันดับที่ 25 และ 4) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) สิงคโปร์อยู่ในอันดับที่ 7 ขณะที่ประเทศไทยอยู่อันดับที่ 49 จากสถานการณ์ตัวชี้วัด IMD จะเห็นได้ว่าประเทศสิงคโปร์มีขีดความสามารถในการ

แข่งขันที่ดีในทุกด้านโดยมีอันดับอยู่ 1 ใน 10 อันดับแรกทั้ง 4 ด้าน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าสาธารณรัฐสิงคโปร์ประสบความสำเร็จในการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแม้ว่าจะมีข้อจำกัดด้านทรัพยากร ขณะที่ประเทศไทยมีจุดอ่อนอย่างมากในด้านโครงสร้างพื้นฐานและหากพิจารณาจากปัจจัยย่อยปัจจัยที่เป็นจุดอ่อนมากที่สุดของไทยคือ โครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม และด้านการศึกษา

ผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของกลุ่มประเทศในอาเซียน

Country	Ranks (2017)	Ranks (2016)	Change
Singapore	3	4	+1
Malaysia	24	19	-5
Thailand	27	28	+1
Philippines	41	42	+1
Indonesia	42	48	+6

IMD : ผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันในแต่ละด้านของประเทศไทย

บทเรียนที่ได้จากการฝึกอบรมและศึกษาดูงาน ณ สาธารณรัฐสิงคโปร์

ปัจจัยความสำเร็จของสาธารณรัฐสิงคโปร์ เกิดจากการเร่งสร้างศักยภาพของประเทศ ด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ล้ำหน้ากว่าประเทศอื่น ๆ เพื่อให้ประเทศก้าวทัดเทียมกับนานาชาติ อีกทั้งการที่ผู้นำของประเทศมีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีการออกแบบวางผังเมืองระยะยาวที่ดี มีการออกแบบในลักษณะอารยสถาปัตย์และคำนึงถึงการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเป็นหลัก มีระบบโครงสร้างพื้นฐานที่ครอบคลุมเชื่อมโยงทุกพื้นที่รวมถึงการมีหน่วยงานในการพัฒนาเมืองและพัฒนาโครงการที่อยู่อาศัยที่มีประสิทธิภาพ คือ คณะกรรมการเพื่อการพัฒนาและการเคหะ (Role of Housing & Development Board (HDB)) ตลอดจนการให้ภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชนและภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ สิงคโปร์มีข้าราชการในหน่วยงานภาครัฐน้อยมาก โดยจะใช้วิธีการจ้าง Outsource (ภาคเอกชน) ซึ่งมีความชำนาญในเรื่องนั้น ๆ เป็นหลัก เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการทำงาน

โดยปัจจัยที่สำคัญที่สุด คือ ทรัพยากรมนุษย์ สิงคโปร์ให้ความสำคัญกับการสร้างคนเป็นอย่างมาก สร้างคนเพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ โดยมีการจัดตั้ง ASTAR (Agency for Science, Technology and Research) การสร้างงานวิจัยต่าง ๆ โดยดึงผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศและการนำภาคเอกชนเข้ามาร่วมมือ โดยมีทั้งมหาวิทยาลัย ศูนย์วิจัย ผู้ประกอบการ นักวิทยาศาสตร์ นักวิจัย เพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้น และให้เอกชนนำไปต่อยอดเป็นธุรกิจ รวมถึงการให้ความสำคัญกับนโยบายการศึกษาซึ่งสะท้อนได้จากอันดับมหาวิทยาลัยจากการจัดอันดับของ บริษัท ควอควอเรลลี ไชมอนด์ (QS) ในปี 2017-2018 มหาวิทยาลัยจากทวีปเอเชียอยู่ในกลุ่ม 20 อันดับแรก 2 แห่ง ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยจากสาธารณรัฐสิงคโปร์ ทั้งสองแห่ง คือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี นันยาง (NTU) อยู่อันดับที่ 11 ของโลกและอยู่ในอันดับที่ 1 ของเอเชีย และมหาวิทยาลัยแห่งชาติสิงคโปร์อยู่อันดับที่ 15 ของโลกและอยู่ในอันดับที่ 2 ของเอเชีย ส่งผลให้สาธารณรัฐสิงคโปร์สามารถผลิตกำลังคนคุณภาพในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ โดยมีการวางแผนการผลิตการทำงานอย่างเป็นระบบการกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการร่วมมือกันของทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม และ

ที่สำคัญประชาชนของสิงคโปร์มีความ
ตื่นตัวและให้ความสำคัญกับการศึกษาและ
เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง รวมถึงการมีจิตสำนึก
รับผิดชอบต่อส่วนรวม (Active Citizen)

โดยปัจจุบันสิงคโปร์มีนโยบายการ
พัฒนาประเทศไปสู่การเป็น “Smart Nation”
โดยให้ความสำคัญกับการใช้ประโยชน์จาก
เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยเพื่อก
ยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้อยู่อาศัยให้ดีขึ้น
โดยเป้าหมายของการพัฒนาเมือง นอกจากนี้
จะทำให้คนในประเทศใช้ชีวิตอย่างสะดวก
สบายแล้ว ยังเป็นการสร้างจุดสนใจในการ
ดึงดูดคนเก่งจากต่างประเทศเข้ามาอยู่และ
ทำงานในประเทศสิงคโปร์มากขึ้นอีกด้วย
สะท้อนให้เห็นว่าสิงคโปร์ให้ความสำคัญและ
ตื่นตัวในการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง
แม้ว่าประเทศจะมีความเจริญก้าวหน้าทาง
เศรษฐกิจและก้าวล้ำด้านเทคโนโลยีไปอย่าง
มากแล้วก็ตาม สำหรับประเด็นที่ได้จากการ
เรียนรู้ผ่าน Smart Nation ของสิงคโปร์
โดยเริ่มจาก Digital Transformation คือ
การเปลี่ยนวิถีชีวิตของชาวสิงคโปร์ให้เข้าสู่ยุค
ดิจิทัล ด้วยการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรม
ใหม่ ๆ มาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพ
ชีวิตที่ดีให้แก่ประชาชนทุกคน และเพิ่ม
โอกาสทางธุรกิจและการสร้างสังคมให้มี
ความแข็งแกร่ง

จุดแข็งที่สำคัญยิ่งอีกประการหนึ่งคือ
การใช้ประโยชน์จาก Big Data ในการ
วางแผนและการจัดทำนโยบายจากข้อมูล
ที่ถูกต้องแม่นยำ การมีส่วนร่วมของประชาชน
และการกำหนดนโยบายจากความต้องการ
ของประชาชนอย่างแท้จริง ทำให้ประชาชน
เกิดความตื่นตัวและรู้สึกมีส่วนร่วมในการ
พัฒนาประเทศ โดยสิงคโปร์มีการลงทุนใน
เรื่อง Platform ในการเชื่อมต่อข้อมูล
ระหว่างประชาชนกับภาครัฐอย่างมาก
การสร้างแอปพลิเคชันเพื่อสร้างสังคมแห่ง
การเรียนรู้ ความช่วยเหลือในกรณีเกิดเหตุ
ฉุกเฉิน เรื่องร้องเรียนปัญหาต่าง ๆ รวมถึง
การสร้างพื้นที่การทำความดีผ่านแอปพลิเคชัน
ในการแลกเปลี่ยนส่งต่อข้อมูลโครงการหรือ
กิจกรรมดี ๆ และการให้ประชาชนสมัครเป็น
จิตอาสาผ่านแอปพลิเคชัน สิงคโปร์ใช้
รูปแบบการพัฒนาประเทศด้วยการนำ
เทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการ
ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์

สูงสุด และเพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวกสบายมากขึ้น การขับเคลื่อนประเทศสู่การเป็น Smart Nation โดยมีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ อาทิ การสร้าง Smart Community ผ่านการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ คือ Smart Government + Smart Business + Smart Citizens การใช้เทคโนโลยีช่วยในการทำงานของภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น มีการเชื่อมต่อส่งผ่านข้อมูลกันเพื่อสร้างสังคมอัจฉริยะ Smart Transportation ซึ่งเป็นการนำเทคโนโลยีเข้าไปปรับปรุงระบบการจราจรให้ดียิ่งขึ้น และมีแอปพลิเคชันในการคำนวณระยะเวลาการเดินทาง และเลือกรูปแบบการเดินทางที่สะดวกและรวดเร็วที่สุด Smart Healthcare มีแอปพลิเคชันช่วยเหลือนักเงิน มีระบบดูแลสุขภาพจากระยะไกล (Tele-health) เพื่อช่วยให้ผู้ป่วยสามารถตรวจวัดสุขภาพตนเอง เช่น วัดความดันเลือด แล้วส่งกลับไปยังทีมแพทย์ของโรงพยาบาลโดยอัตโนมัติ ซึ่งทีมแพทย์จะให้คำแนะนำต่าง ๆ และส่งผลกลับมาได้ทันที จะเห็นได้ว่าแอปพลิเคชันที่ผลิตโดยภาครัฐของสิงคโปร์ ได้รับการตอบรับที่ดีจากประชาชน เนื่องจากตอบโจทย์ผู้ใช้และเหมาะสมกับประชาชนแต่ละกลุ่มวัย ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าประชาชนสิงคโปร์มีความรู้ในการเข้าถึงเทคโนโลยีสูง

การประยุกต์ใช้กับประเทศไทย
ปัจจุบันประเทศไทยมีร่างยุทธศาสตร์ชาติ

ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579) เป็นกรอบในการขับเคลื่อนประเทศเพื่อให้ก้าวไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วเช่นเดียวกับสิงคโปร์ ด้วยการยกระดับและสร้างฐานเศรษฐกิจในด้านต่าง ๆ ของประเทศไปสู่การผลิตที่มีมูลค่าและ

ความสามารถในการแข่งขันที่สูงขึ้น และกำหนดเป้าหมายในการเป็นศูนย์กลางในระดับอนุภูมิภาค ภูมิภาคเอเชีย บนการพัฒนาที่คำนึงถึงความยั่งยืนและมุ่งผลประโยชน์ส่วนรวมอย่างทั่วถึง โดยประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการให้คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาอย่างจริงจังตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540 - 2544) ต่อเนื่องมาจนถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) ที่ยังยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา โดยตระหนักว่าคนไทยที่มีคุณภาพจะนำพาประเทศไทยไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ตามร่างยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579) อย่างไรก็ตาม คนไทยทุกกลุ่มวัยยังคงมีปัญหาในเชิงคุณภาพหลายด้าน ทั้งด้านการศึกษา ทักษะภาษา ผลผลิตภาพแรงงานอยู่ในระดับต่ำ คุณธรรม จริยธรรม และปัญหาสุขภาพ อาทิ ปัญหาพัฒนาการล่าช้าในกลุ่มเด็กแรกเกิด และปฐมวัย

ดังนั้น การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ จึงเป็นประเด็นท้าทายการพัฒนาที่สำคัญ จะต้องเร่งดำเนินการอย่างจริงจัง ประกอบกับปัจจุบันโลกกำลังก้าวเข้าสู่ยุค Disruptive Technology ไม่ว่าจะเป็น Mobile technology, Internet of Things, Cloud, ระบบอัตโนมัติ, หุ่นยนต์, ปัญญาประดิษฐ์ ฯลฯ ที่ได้สร้างผลิตภัณฑ์

และนวัตกรรมบนเทคโนโลยีรูปแบบใหม่ ซึ่งส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงต่อตลาดของผลิตภัณฑ์เดิมและยังส่งผลต่อการเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินธุรกิจ การดำเนินชีวิต และรูปแบบการทำงาน โดยธุรกิจด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นสาขาที่มีการเติบโตและมีมูลค่าการตลาดแซงหน้าธุรกิจประเภทเดิมอย่างเช่น ธุรกิจน้ำมัน ธุรกิจธนาคาร ขณะเดียวกันธุรกิจ Startup จะเติบโตขึ้นอย่างมาก อีกทั้งจะเกิดอาชีพใหม่ ๆ ที่ยังไม่เคยมีในอดีต เช่น Data scientist, Artificial Intelligence specialist รวมถึงการเพิ่มจำนวนงานที่มีลักษณะไม่ประจำมากขึ้น ขณะเดียวกัน จะทำให้หลายอาชีพอาจหายไปจากตลาดงานในปัจจุบัน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดด จะมีผลกระทบต่อแรงงานและก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำจากโอกาสการเข้าถึงเทคโนโลยีของประชากรกลุ่มต่าง ๆ ต่างกัน ทำให้แรงงานที่มีทักษะสูงและมีความสามารถเฉพาะทางจะโอกาสและช่องทางในการสร้างรายได้สูงขึ้น ในขณะที่แรงงานทักษะต่ำจะว่างงานจากการใช้เทคโนโลยีเข้ามาแทนที่ ส่งผลให้ช่องว่างระหว่างคนรวยและคนจนเพิ่มขึ้น

การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ เป็นเรื่องที่ต้องอาศัยระยะเวลาและต้องมีการดำเนินการอย่าง

ต่อเนื่อง จากการเรียนรู้จากสิงคโปร์ทุกภาคส่วนต้องให้ความสำคัญและเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพคนไทยให้เป็นกำลังสำคัญในการสร้างมูลค่าเพิ่มและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยสร้างกลไกที่เอื้อต่อการพัฒนาที่เหมาะสม และมีระบบสนับสนุนการเรียนรู้ที่ดี ให้ประชาชนทุกกลุ่มมีโอกาสพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ ผ่านการมีส่วนร่วมจากคนทุกภาคส่วนในสังคม อาทิ ครอบครัว ชุมชน ศาสนา สื่อ ภาคเอกชน รวมถึงการพัฒนา ระบบฐานข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผน เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพให้เหมาะสมกับแต่ละบุคคล การพัฒนาทักษะยกระดับ การศึกษา ทักษะและสมรรถนะผู้เรียนโดยการ เรียนทฤษฎีควบคู่กับการปฏิบัติจริงผ่านความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี ในการสร้างระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้เหมาะสมกับคนทุกช่วงวัย การพัฒนาคนไทยทุกคนให้มีความสามารถในการเข้าถึง เทคโนโลยี และสิ่งสำคัญที่สุดสำหรับการพัฒนาประเทศไทย คือ การสร้างจิตสำนึกที่ดี ตั้งแต่เยาว์วัยให้มีความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศอย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน หากคนไทยตระหนักรู้และ

ร่วมมือร่วมใจเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ประเทศไทยจะเจริญก้าวหน้าไม่แพ้ชาติใดในโลก